

ปุ๋ยมูลไส้เดือน คือ

ปุ๋ยมูลไส้เดือน หรือ ปุ๋ยไส้เดือน เป็นอีกหนึ่งทางเลือกของเกษตรกรอินทรีย์ เนื่องจากนำไส้เดือนดิน สัตว์ตัวเล็กที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศน์ มาเลี้ยงเพื่อเปลี่ยนองค์ประกอบและเพิ่มจุลินทรีย์ จนทำให้ได้ปุ๋ยหมักที่มีประสิทธิภาพ สามารถบำรุงต้นไม้ได้อย่างยอดเยี่ยม

โดยปุ๋ยไส้เดือนมีลักษณะเป็นเศษอินทรีย์วัตถุที่ไส้เดือนดินกินเข้าไป แล้วย่อยสลายออกมาเป็นมูลที่มีประโยชน์ รูปทรงเป็นเม็ดร่วน สีดำหรือสีน้ำตาล โปรงเบา จุกความชื้นสูง ระบายน้ำและระบายอากาศดี แอมน้ำธาตุอาหารและปริมาณอินทรีย์วัตถุมาก

วัสดุและอุปกรณ์

- วัสดุและอุปกรณ์ในการเลี้ยงไส้เดือนดินในกะละมัง

1. ไส้เดือนดินพันธุ์ AF (แอฟริกัน ไนท์ คลอเลอร์) ประมาณ 3 ชีด

2. มูลวัวนมที่ปราศจากเศษฟางหรือเศษวัสดุอื่น

3. กะละมังกว้างประมาณ 24 นิ้ว

วิธีเลี้ยงไส้เดือน

- ขั้นตอนการเลี้ยงไส้เดือนดินในกะละมัง

1. เจาะรูเล็ก ๆ ทั่วกะละมัง เพื่อให้น้ำไหลออกสะดวก

2. รดน้ำหรือแช่มูลวัวให้เปียกชุ่มสักประมาณ 1-2 สัปดาห์ เพื่อล้างแก๊สและความร้อน

3. นำขี้วัวที่เย็นดีแล้วไปใส่ในกะละมังประมาณ 2/3 กะละมัง

4. ใส่ไส้เดือนดินลงไปบนมูลวัว ไม่ต้องฝัง เติ๋ยวไส้เดือนดินจะไชลงไปเอง แล้วนำไปไว้ในโรงเรือน แล้วคอยรดน้ำให้ความชื้นประมาณ 1 ครั้ง/3-4 วัน

5. คอยรดน้ำให้ความชื้นประมาณ 1 ครั้ง/3-4 วัน รอประมาณ 1 เดือน ก็จะได้ปุ๋ยมูลไส้เดือนพร้อมนำมาร่อนต่อไป

6. นำปุ๋ยมูลไส้เดือนที่ได้มาร่อนแยกมูลวัวที่ยังย่อยไม่หมดกับมูลไส้เดือน โดยใช้เครื่องร่อนปุ๋ยมูลไส้เดือน ก็จะได้ปุ๋ยมูลไส้เดือน 100%

อาหารไล่เดือนดิน

ไล่เดือนดินที่นิยมนำมาเลี้ยงเพื่อทำปุ๋ยในประเทศไทย ส่วนใหญ่มี 3 สายพันธุ์ ได้แก่ ไทเกอร์ วอร์ม, แอฟริกัน ไนท์ คลอเลอร์ และซีตาแร่ ซึ่งที่นิยมมากที่สุดคือ ไล่เดือน แอฟริกัน ไนท์ คลอเลอร์ ซึ่งส่วนใหญ่ มักจะกินมูลวัว มูลควายเป็นอาหารหลักอยู่แล้ว แต่เราสามารถให้อาหารเสริมเพื่อความหลากหลายได้ เช่น ของเสียจากอาหาร ของเสียจากกระดาด และเศษพืชจากการเกษตร นอกจากนี้ควรเลือกแหล่งเลี้ยงไล่เดือนที่ โลง โปรง อากาศถ่ายเทสะดวก และมีแสงแดดส่องบ้างเล็กน้อย รวมถึงอย่าลืมหาภาชนะใส่น้ำปุ๋ย เพื่อป้องกัน ไม่ให้น้ำขังจนไล่เดือนดินขาดอากาศด้วย

วิธีใช้ปุ๋ยมูลไล่เดือน

- **ไม้ใบ ไม้ดอก และไม้ประดับ** เช่น เฟิร์น กุหลาบ มะลิ และดาวเรือง ถ้าปลูกในกระถาง ให้ใส่ปุ๋ย ไล่เดือนรอบโคนต้น อัตรา 200-300 กรัม/กระถาง ทุก 7-15 วัน (ควรใช้ร่วมกับน้ำหมักไล่เดือนเจือจาง 5 เท่า) ถ้าปลูกในแปลง ให้ใส่ปุ๋ยหมักไล่เดือนลงบนหน้าดินหรือผสมดินปลูก อัตรา 1.5-2 กิโลกรัม/ตารางเมตร พร้อมคลุมด้วยฟางข้าว (ควรใช้ร่วมกับน้ำหมักไล่เดือนเจือจาง 5 เท่า รดเป็นประจำทุกสัปดาห์)
- **ผัก** เช่น ผักกาด ผักบุ้ง คะน้า กวางตุ้ง กะหล่ำปลี หัวหอม ถั่วฝักยาว และแตงกวา ถ้าปลูกในแปลง ให้ใส่ปุ๋ยไล่เดือนลงบนหน้าดินหรือผสมดินปลูก อัตรา 1.5-2 กิโลกรัม/ตารางเมตร พร้อมคลุมด้วยฟางข้าว (ควรใช้ร่วมกับน้ำหมักไล่เดือนเจือจาง 5 เท่า รดเป็นประจำทุกสัปดาห์)
- **ผลไม้** เช่น มะม่วง ลำไย ส้มโอ และชมพู ถ้าขนาดต้นเล็กกว่า 1-5 เมตร ให้พรวนดินรอบต้นแล้วใส่ ปุ๋ยไล่เดือนรอบโคนต้น อัตรา 1-2 กิโลกรัม/ต้น พร้อมใส่ซ้ำทุก 4 เดือน และใช้ร่วมกับน้ำหมักไล่เดือนเจือจาง 2 เท่า รดรอบโคนต้นทุกเดือน ถ้าขนาดต้นอยู่ระหว่าง 1-5 เมตร ให้พรวนดินรอบต้นแล้วใส่ปุ๋ยไล่เดือนรอบ โคนต้น อัตรา 5-15 กิโลกรัม/ต้น พร้อมใส่ซ้ำทุก 4 เดือน และใช้ร่วมกับน้ำหมักไล่เดือนเจือจาง 2 เท่า รดรอบ โคนต้นทุกเดือน ถ้าขนาดต้นใหญ่กว่า 1-5 เมตร ให้พรวนดินรอบต้นแล้วใส่ปุ๋ยไล่เดือนรอบโคนต้น อัตรา 15-20 กิโลกรัม/ต้น พร้อมใส่ซ้ำทุก 4 เดือน และใช้ร่วมกับน้ำหมักไล่เดือนเจือจาง 2 เท่า รดรอบโคนต้นทุกเดือน

ถอดบทเรียนฐานการเรียนรู้ “ไส้เดือน..เพื่อนดิน”

